

Biuro Rzecznika
Małych i Średnich Przedsiębiorców

13/11/19 5.20/2019 10/12

Warszawa, dnia 24 września 2019 r.

Pan

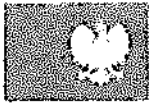
Szanowny Panie

w odpowiedzi na Pana pismo z dnia 20 września 2019 r. odnośnie „abolicji zusowskiej dotyczącej przeterminowanych, niezapłaconych składek z lat 2013 – 2018 r.” pragnę podziękować za przekazane uwagi. Równocześnie informuję, że Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców podejmował już działania mające na celu umożliwienie umorzenia należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. Wyrazem tego był wniosek z dnia 11 kwietnia 2019 r. kierowany do Minister Rodziny, Pracy i Polityki społecznej oraz Minister Przedsiębiorczości i Technologii który przedkładam w załączeniu wraz z odpowiedzią adresatów.

z pozdrowieniami
RADA RZECZNIKA
WYDZIAŁ PRACOWNI I PRZEDSIĘBIORCÓW
Marek Dąb

Załączniki:

1/ Kopia wniosku z dnia 11 kwietnia 2019 r. wraz z odpowiedziami

Biuro Rzecznika
Małych i Średnich Przedsiębiorców

Warszawa, 11 kwietnia 2019 r.

Pani
Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-916 Warszawa

Pani
Jadwiga Emilewicz
Minister Przedsiębiorczości
i Technologii
Pl. Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa

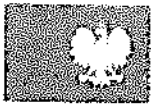
na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców¹, zwracam się z prośbą o podjęcie działań legislacyjnych, mających na celu ponowne umożliwienie umorzenia należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, w tym również powstałych po 28 lutego 2009 r.

Uzasadnienie

15 stycznia 2013 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (dalej: ustawa z 2012 r.)². Czyniła ona zadość postulatowi przedsiębiorców, którzy, ze względu na niejednoznaczność przepisów oraz zmieniającą się wykładnię organów Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ZUS), nierzadko byli zaskakiwani informacjami

¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 648.

² Dz. U. z 2012 r. poz. 1551.

o powstałych, wbrew ich świadomości, zaległych należnościach z tytułu nieopłaconych składek, których spłata okazywała się niemożliwa. Z kolei egzekucja takich należności również nie prowadziła do uregulowania zobowiązań, lecz jedynie do likwidacji przedsiębiorstw i postawienia ich w stan upadłości. Skutkiem tego były niepowetowane straty dla polskiej gospodarki i zmniejszenie wpływów do budżetu państwa, jak również do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Ustawa z 2012 r. okazała się jednak niewystarczająca. Przedsiębiorcy zwracali uwagę na fakt, że niefortunna treść przepisów art. 1 ust. 1 oraz ust. 6 sprawiła, że zaległe składki na ubezpieczenie zdrowotne mogły być umorzone tylko w wypadku nieopłacenia zaległych składek na ubezpieczenia społeczne. Wykładnia ta została potwierdzona przez orzecznictwo sądów³.

Za główną jednak przeszkodę, uniemożliwiającą skorzystanie z abolicji na podstawie ustawy z 2012 r., przedstawiciele przedsiębiorców uważają wymóg nieposiadania bieżącego, niepodlegającego umorzeniu zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek. Warunek ten byłby szczególnie trudny do spełnienia w dzisiejszym stanie prawnym, zważywszy na treść przepisów § 12. ust. 2-4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych⁴, które stanowią, że kwota wpłaty podlega zaliczeniu na odpowiedni fundusz emerytalny począwszy od należności o najwcześniejszym terminie płatności.

Ponadto określone przez ustawodawcę ramy czasowe abolicji – dotyczącej zaległości powstałych od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. – okazały się zbyt wąskie. W szczególności, po tym okresie masowym zjawiskiem było stwierdzenie przez ZUS bezskuteczności faktu zatrudniania się osób, prowadzących w Polsce działalność gospodarczą, jako pracowników w innych krajach Unii Europejskiej. Powodowało to konieczność opłacania przez nich składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za nich samych, również z mocą wsteczną, za cały okres zatrudnienia za granicą. W związku z tym zasadne jest poszerzenie zakresu czasowego obowiązywania abolicji również na okres po 2009 r.

³ Np. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 stycznia 2015 r. III AUa 264/14.

⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 1831.

Biuro Rzecznika
Małych i Średnich Przedsiębiorców

Należy również nadmienić, że wysokość zadłużenia ogółem płatników za lata 1999-2017 (rozliczających się SZS) wyniosła ponad 4 miliardy zł i z każdym rokiem wyraźnie wzrasta.

Ponadto ustawa z 2012 r., ze względu na swój zbyt wąski zakres, nie zatrzymała tego procesu. Brak umożliwienia przedsiębiorcom wyjścia z tego zadłużenia może spowodować chęć rejestrowania działalności poza granicami Polski.

Pragnę także zauważyć, że bez istotnych zmian systemowych, o których rozmawiano z przedstawicielami resortów, może zaistnieć ryzyko, że zadłużenie będzie nadal rosnąć i konieczne będą dalsze, cykliczne abolicje.

Pragnę zarazem wyrazić podziękowanie dla Pań Minister za prowadzenie działań skutkujących zmniejszeniem obciążeń dla przedsiębiorców, takich jak przyjęcie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu obniżenia składek na ubezpieczenia społeczne osób fizycznych wykonujących działalność gospodarczą na mniejszą skalę⁵, zwanej potocznie „ustawą o małym ZUS”.

W związku z powyższym wnoszę o podjęcie środków, o których mowa w petitum oraz załączam propozycję projektu ustawy, regulującego rzeczoną kwestię, przygotowanego przez Zespół Roboczy ds. Abolicji ZUS Rady Przedsiębiorców przy Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców.

2. DŁUGOŚCIEM,

⁵ Dz. U. z 2018 r. poz. 1577.

USTAWA

z dnia 2019 r.

**o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby
prowadzące pozarolniczą działalność**

- Art. 1.** 1. Na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 31 grudnia 2018 r. obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 300, ze zm.¹), umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia oraz na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 31 grudnia 2018 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prologacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.
2. W przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy wymienionej w ust. 1, wniosek o umorzenie składa płatnik składek.
3. W przypadku, gdy płatnik, o którym mowa w ust. 2, zakończył prowadzenie pozarolniczej działalności, wniosek o umorzenie składa osoba, o której mowa w ust. 1.
4. Wniosek o umorzenie można złożyć w terminie 24 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.
5. Jeżeli decyzję o podleganiu obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym lub decyzję o wysokości zadłużenia z tytułu składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, o których mowa w ust. 1, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyda po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, wniosek o umorzenie można złożyć w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się tej decyzji, chyba że termin określony w ust. 4 jest dłuższy.
6. Umorzeniu podlegają również należności, o których mowa w ust. 1, które do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zostały rozłożone na raty i nie zostały opłacone do dnia złożenia wniosku o umorzenie. Należności te podlegają wyłączeniu z umowy o rozłożeniu należności z tytułu składek na raty.

¹Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 60 i poz. 303.

7. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych.

8. W przypadku prowadzenia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych albo wszczęcia po dniu złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, postępowania w sprawie podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu określonego w art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy wymienionej w ust. 1 w odniesieniu do osób zgłoszonych do tych ubezpieczeń przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność albo spółki, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy wymienionej w ust. 1, postępowanie, o którym mowa w ust. 7, ulega zawieszeniu do dnia uprawomocnienia się decyzji w sprawie podlegania tym ubezpieczeniom.

9. Istniejące na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 10, niepodlegające umorzeniu, składki na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należne od tych składek odsetki za zwłokę, opłaty prologacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego, podlegają spłacie w terminie 18 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 7.

10. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o umorzeniu należności, o których mowa w ust. 1.

11. W okresie od dnia złożenia wniosku o umorzenie do dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 10, postępowanie egzekucyjne ulega wstrzymaniu.

12. Bieg terminu przedawnienia należności, o których mowa w ust. 1 i 9, ulega zawieszeniu na okres od dnia złożenia wniosku o umorzenie do dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 10.

13. Od decyzji, o których mowa w ust. 7 i 10, przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i na zasadach określonych w art. 83 ust. 2, 3 i 5–7 ustawy wymienionej w ust. 1.

14. Zakład Ubezpieczeń Społecznych niezwłocznie przekazuje decyzję, o której mowa w ust. 10, dyrektorowi oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jako organowi egzekucyjnemu, naczelnikowi urzędu skarbowego lub komornikowi sądowemu w celu wydania postanowienia o umorzeniu kosztów egzekucyjnych.

Art. 2. 1. Z wnioskiem o umorzenie należności, o których mowa w art. 1 ust. 1, może również wystąpić spadkobierca lub osoba trzecia, jeżeli w zakresie tych zobowiązań Zakład

Ubezpieczeń Społecznych wydał decyzję o ich odpowiedzialności.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, można złożyć w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Jeżeli decyzję, o której mowa w ust. 1, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyda po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, wniosek o umorzenie spadkobierca lub osoba trzecia może złożyć w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się tej decyzji, chyba że termin określony w ust. 2 jest dłuższy.

4. Do postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1, przepisy art. 1 i 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 3. Przychody z tytułu umorzenia należności, o których mowa w art. 1 ust. 1, nie stanowią przychodu w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Art. 4. W przypadku umorzenia składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe:

1) okres, za który składki zostały umorzone nie podlega uwzględnieniu przy ustalaniu prawa i wysokości emerytur i rent z ubezpieczeń społecznych oraz innych świadczeń, do których prawo uzależnione jest od posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 357, ze zm.²);

2) kwota umorzonych składek nie podlega wliczeniu do podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 25 ustawy wymienionej w pkt 1.

Art. 5. Od dnia złożenia wniosku o umorzenie należności z tytułu składek na obowiązkowe ubezpieczenia z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej Zakład Ubezpieczeń Społecznych wstrzymuje przeksięgowywanie wpłat bieżących składek na poczet okresu, za który nastąpiło zadłużenie, objętego niniejszą ustawą.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 357 i poz. 1076 oraz z 2019 r. poz. 39 i poz. 539.

Uzasadnienie

Propozycja regulacji przewiduje możliwość umorzenia składek na własne ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy, oraz odsetek za zwłokę i pozostałych powstałych kosztów (w tym kosztów egzekucyjnych), dla wszystkich osób prowadzących pozarolniczą działalność, które w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do 31 grudnia 2018 r. podlegały obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu, z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności i nie opłaciły należnych z tego tytułu składek.

Warunkiem umorzenia będzie złożenie wniosku w terminie 24 miesięcy od daty wejścia w życie projektowanej ustawy.

Proponowane zmiany mają przede wszystkim na celu zniwelowanie barier finansowych dla małych i średnich przedsiębiorców na rynku. Wychodzą naprzeciw osobom prowadzącym pozarolniczą działalność, szczególnie tym, które znajdują się w trudnej sytuacji finansowej między innymi z powodu posiadanego zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na własne ubezpieczenia za okres do grudnia 2018 r., narastającego w związku ze zwiększającą się kwotą odsetek oraz pozostałych należności, powstałych w konsekwencji nieopłacenia składek. Zmiany te, poprzez umorzenie najstarszych – a więc najtrudniejszych do spłaty - zaległości, będą dużym wsparciem dla przedsiębiorców, pozwalającym na odzyskanie płynności finansowej. Pozwolą także na utrzymanie się przedsiębiorców na rynku.

Przedsiębiorcy, w stosunku do których na mocy przepisów ustawy nastąpi umorzenie należności na własne ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzonej działalności, nie będą mieli uwzględnionego okresu, za który zostały umorzone należności, przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalnych i rentowych.

Przepisy projektowanej ustawy stanowią w dużej mierze rozwiązanie analogiczne do przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność³, umożliwiają one jednak również umorzenie należności powstałych po 28 lutego 2009 r.

Nominalne koszty ustawy z 2012r. były szacowane następująco:

- na ubezpieczenia społeczne - ok. 549,5 mln zł (w tym 256,0 mln zł odsetek),
- na ubezpieczenie zdrowotne - ok. 275,8 mln zł (w tym 116,7 mln zł odsetek),
- na Fundusz Pracy - ok. 43,2 mln zł (w tym 21,3 mln zł odsetek).

Należy jednak zauważyć, że zważywszy na fakt, iż ściągalność zaległych należności kształtuje się na bardzo niskim poziomie, koszty te mają wymiar czysto teoretyczny, bowiem większość tych zobowiązań jest niemożliwa do egzekucji.

³ Dz. U. z 2012 r. poz. 1551.

MINISTERSTWO
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 06.06. 2019 r.

PODSEKRETARZ STANU
Marcin Zieleniecki

DUS.IIL078.5.2019.JK

Pan
Jacek Cieplak
Zastępca Rzecznika
Małych i Średnich Przedsiębiorców
ul. Wilecza 46
00-679 Warszawa

Szanowny Panie Rzeczniku,

W odpowiedzi na pismo z dnia 11 kwietnia 2019 r. znak: RMS-139/2019/WPL, w sprawie podjęcia działań legislacyjnych mających na celu ponowne umożliwienie umorzenia należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, w tym również powstałych po dniu 28 lutego 2009 r., przy którym przekazano projekt ustawy (dalej „projekt ustawy”) wraz z uzasadnieniem, uprzejmie informuję.

W ww. piśmie wskazano, że ustawa z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (dalej „ustawa abolicyjna”), okazała się zbyt wąska i niewystarczająca. Uzasadniono to m.in. wykrywaniem przez ZUS, już po upływie zakreślonych przez ustawę abolicyjną ram czasowych, nieprawidłowości w obszarze ubezpieczeń społecznych, w tym fikcyjnego zatrudnienia się osób prowadzących w Polsce działalność gospodarczą jako pracowników w innych krajach Unii Europejskiej. Dodatkowo poruszone zostały kwestie koniecznych do spełnienia wymogów nie posiadania bieżącego, nie podlegającego umorzeniu, zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek oraz brak możliwości umorzenia składek na ubezpieczenia zdrowotne, w przypadku opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne.

Przypomnieć należy zatem, że wejście w życie przepisów ustawy abolicyjnej uzasadnione było zmianami w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej „ustawa o sus”) dotyczącymi m.in. zbiegu tytułów do ubezpieczeń, co utrudniało osobom prowadzącym pozarolniczą działalność prawidłowe określenie tytułu, z którego powinny podlegać ubezpieczeniom.

Ustawa abolicyjna służyć miała osobom, których stan prawny nie był pewny i powodował powstanie zaległości składowych. W obecnym stanie prawnym brak jest natomiast wątpliwości co do obowiązku składowego. Objęcie abolicją osób, wobec których stwierdzono podejmowanie świadomych czynności zmierzających do zmniejszenia obciążeń publicznoprawnych, trudno ocenić jako społecznie akceptowalne. Niewątpliwie przedsiębiorcy stosujący „optymalizację kosztów” mieli lepsze perspektywy rozwoju niż ci, którzy jej nie stosowali. Zwolnienie ich z obowiązku zwrotu należnych składek mogłoby być uznane przez pozostałych przedsiębiorców za niesprawiedliwe. Faworyzuje bowiem przedsiębiorców nieopłacających składek w stosunku do tych, którzy należności takie uregulowali. Stawia więc w korzystniejszej sytuacji płatników składek nie wywiązujących się z podstawowego obowiązku ustawowego. Ponadto projektowane rozwiązanie zdejmując z płatników składek odium łamiących prawo, a poprzez utrwalanie określonej praktyki, wprowadza do systemu ubezpieczeniowego abolicję jako „normalny” środek postępowania w przypadku nieopłacania składek.

W ostatnich latach podejmowane są działania mające na celu uszczelnienie systemu ubezpieczeń społecznych i wyeliminowanie nieprawidłowości w tym obszarze. Działania te pozwalają m.in. na zwiększenie konkurencyjności pomiędzy przedsiębiorcami. Potencjalna abolicja spowoduje spadek ściągalności składek oraz dyscypliny płatniczej, która w ostatnim czasie została zwiększona przez projekt e-Składka (płatnicy składek opłacają wszystkie składki jednym przelewem na Indywidualny numer rachunku składowego).

Składki mają charakter ubezpieczeniowy. Z założenia cechują się ekwiwalentnością i z tego względu podlegają szczególnej ochronie. Należy mieć również na uwadze, że składki na ubezpieczenia społeczne wpływają na kondycję finansową funduszy ubezpieczeń, będących źródłem świadczeń przeznaczonych dla ubezpieczonych, w tym ubezpieczonych niebędących płatnikami składek. Z punktu widzenia interesów beneficjentów świadczeń finansowanych z funduszy ubezpieczeń społecznych, umorzenia dotyczące zobowiązań składowych powinny być traktowane z ostrożnością. W obecnym stanie prawnym istnieją już mechanizmy umożliwiające odzyskanie przez przedsiębiorców płynności finansowej oraz utrzymanie się na

rynku takie jak rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności i umorzenie należności na podstawie ustawy o sus.

Uzależnienie umorzenia należności z tytułu składek za dany okres od opłacenia bieżących zobowiązań nie tylko mobilizuje płatników składek do ich uiszczenia, ale również ogranicza negatywny wpływ abolicji na dyscyplinę płatniczą płatników składek. Brak warunku opłacania bieżących składek powodowałby sytuację, w której płatnicy składek oczekując na kolejną abolicję, obejmującą dalsze okresy zadłużenia, nie dokonywałiby bieżących płatności. Dodatkowo należy podkreślić, że w przypadku wniosku o umorzenie, Zakład nie rozliczałby bieżących wpłat płatników składek na należności, które obejmowałby wniosek. Przeciwna praktyka prowadziłaby do sytuacji, w której płatnik składek dokonując wpłat (przy zaliczaniu ich na należności, które obejmowałby wniosek o umorzenie) powodowałby bezprzedmiotowość swojego wniosku o umorzenie zobowiązań składkowych. Negatywnie zatem należy ocenić rozwiązanie zaproponowane w przedstawionym projekcie ustawy polegające na bezwarunkowym umorzeniu należności z tytułu składek, a uzasadnienie do powyższego projektu ustawy należy uznać za niewystarczające.

Odnosząc się natomiast do zaproponowanych przez Pana Rzecznika przepisów projektu ustawy wskazać należy, że zakres decyzji warunkowej (art. 1 ust. 7 projektu ustawy) jest niemożliwy do ustalenia. Wątpliwości rodzi obowiązek nałożony na wnioskodawcę w art. 1 ust. 9 projektu ustawy, dotyczący spłaty należności niepodlegających umorzeniu. Z treści projektu wynika, że jest to działanie fakultatywne, od którego nie jest uzależnione umorzenie należności z tytułu składek (art. 1 ust. 10). W art. 1 ust. 11 projektu ustawy użyto zwrotu „postępowanie egzekucyjne ulega wstrzymaniu”. Zaznaczyć należy, że wstrzymanie wykonania zastosowanych środków egzekucyjnych oraz niepodejmowanie nowych środków egzekucyjnych powinno dotyczyć jedynie składek podlegających umorzeniu. Dodatkowo wyjaśnić należy, że postępowanie egzekucyjne mogą wstrzymać organy sprawujące nadzór nad egzekucją administracyjną (w szczególności uzasadnionych przypadkach) - art. 23 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji bądź organ egzekucyjny w przypadku wniesienia skargi przez zobowiązanego (art. 54 tej ustawy).

Projekt ustawy nie wyjaśnia, czy umorzenie należności z tytułu składek oraz wstrzymanie postępowania egzekucyjnego stanowić będzie pomoc publiczną w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 202 z dnia 7 czerwca 2016 r.).

W projekcie ustawy powinny znaleźć się przepisy regulujące jego wpływ na toczące się postępowania w trybie ustawy abolicyjnej. W projekcie ustawy nie zostały przedstawione skutki finansowe projektu ustawy, jedynie nawiązano do prognoz dotyczących wejścia w życie przepisów ustawy abolicyjnej. Zgodnie z danymi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) zadłużenie osób (za okres od 1999 r. do 2018 r.), które potencjalnie mogłyby skorzystać z przepisów projektu ustawy wynosi 4,4 mld zł i dotyczy 317.821 aktywnych płatników składek. Powyższe dane nie uwzględniają nieaktywnych płatników składek. ZUS jest również uprawniony do wydawania decyzji o podleganiu ubezpieczeniom społecznym, które mogą zwiększyć wysokość wykazanego powyżej zadłużenia.

Ze względu na zainteresowanie Pana Rzecznika grupą płatników składek podlegających wyłącznie obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu, w ZUS przygotowano strukturę ich zadłużenia. Wg danych na koniec marca br. za okres od 1999 r. do 2019 r. zaległości z tytułu składki na ubezpieczenie zdrowotne posiada 110 168 płatników składek i wynoszą one ok. 588,3 mln zł. W okresie od 1999 r. do 2008 r. (składki nieobjęte umorzeniem na podstawie przepisów ustawy abolicyjnej) jest to 4 242 płatników składek z zadłużeniem w kwocie ok. 81,3 mln zł, a w okresie od 2009 r. do 2019 r. jest to 109 822 płatników składek z zadłużeniem w kwocie ok. 507 mln zł. Ponadto informuję, że zgodnie z danymi posiadanymi przez ZUS na koniec marca br. 1 261 płatników składek znajduje się w stanie upadłości (w większości są to spółki kapitałowe).

Od wejścia w życie przepisów ustawy abolicyjnej, tj. od 15 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2018 r. ZUS przyjął 170 164 wnioski o umorzenie należności, z czego 127 632 wnioski (75,01 % wniosków) złożyły osoby, które zakończyły prowadzenie działalności gospodarczej, natomiast 42 532 wnioski (24,99 % wniosków) złożyli przedsiębiorcy. W tym okresie ZUS wydał 68 224 decyzje o umorzeniu należności na ogólną kwotę 1,6 mld zł.

Odnosząc się natomiast do pisma Pana Rzecznika z dnia 20 maja 2019 r. znak: RMSP-139/2019/WPL w sprawie nie dotrzymania terminu na poinformowanie o podjętych działaniach lub zajętych stanowisku uprzejmie wyjaśniam, że powodem opóźnienia w udzieleniu odpowiedzi była konieczność zebrania szczegółowych danych oraz wyszacowania ewentualnych skutków finansowych dotyczących proponowanych przez Pana Rzecznika rozwiązań legislacyjnych.

Z wyrazami szacunku
A. O.

MINISTER
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
I TECHNOLOGII

DDR-III.421.1.2019

Warszawa, 08 lipca 2019 r.

Pan Jacek Cieplak
Zastępca Rzecznika Małych i Średnich
Przedsiębiorców

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na pismo z dnia 11 kwietnia 2019 r. (RMSP-139/2019/WPL), proszę uprzejmie o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 1 ustawy o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców, inicjatywę ustawodawczą na wniosek Rzecznika może podjąć właściwy organ. Kwestie, o których traktuje zaprezentowany przez Pana projekt ustawy, dotyczą natomiast zakresu działalności ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, zgodnie z art. 31 ust. 1 pkt 1 ustawy o działach administracji rządowej.

Pragnę dodatkowo uprzejmie zwrócić uwagę na wątpliwości co do zasadności propozycji bezwarunkowego umorzenia należności z tytułu składek, jak i na problemy natury prawnej, podniesione w stanowisku Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Pana Marcina Zielenieckiego, przy piśmie z dnia 6 czerwca br. (DUS.III.078.5.2019.JK). Rozstrzygnięcie tych uwag wydaje się kluczowe dla oceny zasadności prac nad przedmiotowym rozwiązaniem.

Z poważaniem,

z up. dr Marek Niedużak

Podsekretarz Stanu

w Ministerstwie Przedsiębiorczości i Technologii

/podpisano elektronicznie/

Dokument podpisany elektronicznie przez: Marek Niedużak

Data podpisu: 08 lipca 2019